

La ciutat del Sol

Joan F. Mira

(Comencen a llegir aquesta curta antologia, no se'n perden detall, i al final ja pensaran què els pareix. Allà va:) Com que, quan s'exerciten en la lluita, a la manera dels grecs antics, van tots nus, mascles i femelles, els mestres saben qui és impotent o no per al coit i quina complexió s'adiu amb quina altra. I així, una volta ben llavats, es lliuren al coit cada tres vespres; i no aparellen sinó les femelles grosses i belles amb mascles grossos i distingits, i les grasses amb els magres, i les magres amb els grassos, per compensar. Al vespre, van els xics i paren el llit, i després se'n van a dormir, com ordenen el mestre i la mestressa. I no comencen el coit fins que han fet la digestió; i primer fan oració, i tenen belles estàtues d'homes il·lustres, que les dones contempen. Després ixen a la finestra, i pregunten a Déu del cel que els done una prole bona. I dormen en dues cel·les, separats fins a l'hora en què s'han d'acoblar, i aleshores va la mestressa i obri la porta d'una i de l'altra cel·la. Aquesta hora és fixada per l'Astròleg i pel Metge [...] Una volta han parit, elles mateixes crien els fills en llocs comuns durant dos anys o més, segons sembla al Físic. Després es deslleta la prole i es confia a les mestresses, si són femelles, o als mestres. I, amb els altres infants, s'exerciten en l'alfabet, a caminar, córrer i lluitar i en les figures il·lustratives; i duen vestits de color variat i bonic. Als set anys es dediquen a les ciències naturals i després a les altres, segons sembla als oficials, i després s'inicien en les arts mecàniques.

Són comunes a tots l'art militar, l'agricultura, la ramaderia, que tothom està obligat a saber-ne i que, entre ells, aquestes són les més nobles; però qui més arts sap més noble és, i per exercir-hi és designat qui hi és més apte. Les arts fatigoses i útils tenen millor reputació, com la de ferrer, la d'obrer de vila; i ningú no es refusa a dedicar-s'hi, tant més que en el naixement es veu la seua inclinació i que, entre ells, pel repartiment de les feines, ningú no ha de participar en una feina destructiva de l'individu sinó només conservativa. Les arts que són de menys fatiga són de les dones. Les especulatives són de tots, i qui més hi excel·leix es fa professor; i aquest és més honorat que en les mecàniques, i es fa sacerdot [...] L'agricultura es té en gran estima: no hi ha pam de terra que no produeixa. Observen els vents i les estrelles propícies, i ixen tots, armats, al camp a llaurar, sembrar, cavar, segar, collir, veremar, amb músiques, trompetes i estendards; i ho fan tot en poquíssimes hores. [...] És admirable que homes i dones van sempre en esquadrons, i no mai sols, i sempre estan a les ordres del cap sense gens d'enuig; i això perquè el tenen com a pare o germà gran.

Els caps principals de les ciències estan subordinats al Sapiència [Nota: Hi ha un cap suprem, el Sol, i tres caps principals: el Sapiència, l'Amor i el Potestat], llevat del Metafísic, que és el Sol mateix, que dirigeix totes les ciències com a

arquitecte i té per vergonya ignorar res del món humà. A les ordres del Sapiència hi ha el Gramàtic, el Lògic, el Físic, el Metge, el Polític, l'Econòmic, el Moral, l'Astrònom, l'Astròleg, el Geòmetra, el Cosmògraf, el Músic, el Perspectiu, l'Aritmètic, el Poeta, l'Orador, el Pintor, l'Escultor. A les ordres de l'Amor hi ha el Genitori, l'Educador, el Vestidor, l'Agrícola, el Ramader, el Pastor, el Domesticador, el Gran Cuiner. A les ordres del Potestat l'Estratagemari, el Campió, Ferrer, l'Armer, l'Argenter, el Moneder, l'Enginyer, el Mestre d'observadors, el Mestre cavallerís, el Gladiador, l'Artiller, el Foner, el Justicier. I tots aquests tenen els particulars artesans subordinats. (I fins ací els textos trets de *La ciutat del sol*, de Tommaso Campanella, frare erudit i heretge potser ja més barroc que renaixentista, exemplarment traduïts per Antoni Seva i editats per la Universitat de València. Una ciutat utòpica i perfecta, un horror inhumà, com han estat totes les utopies, i que Déu els condemne a l'infern tots, des de Plató a Karl Marx, i alguns que encara corren pel món fent tant de mal.)

“Observen els vents i les estrelles propícies, i ixen tots, armats, al camp a llaurar, sembrar, cavar, segar, collir, veremar, amb músiques, trompetes i estendards; i ho fan tot en poquíssimes hores. [...] És admirable que homes i dones van sempre en esquadrons, i no mai sols, i sempre estan a les ordres del cap sense gens d'enuig”